

VOORSTEL AAN DE RAAD

Voorstel van: College van burgemeester en wethouders
Portefeuillehouder: Burgemeester C.J.M. van den Elsen
Commissie: Bestuur en Samenleving

Documentnummer
647538

Datum voorstel: 17 september 2024
Onderwerp: Migratieopgaven gemeente Boekel

Zaaknummer
637

Inleiding:

De gemeente Boekel staat voor een aantal uitdagingen als het gaat om de opvang en huisvesting van Oekraïense vluchtelingen, asielzoekers en statushouders.

We zoeken naar (tijdelijke) opvang en huisvesting voor de genoemde aandachtsgroepen, waarbij samenwerking met buurgemeenten en innovatieve oplossingen worden gestimuleerd.

We hebben elkaar echter nodig om aan de diverse taakstellingen te (blijven) voldoen.

Het College wenst samen met u als Raad te streven naar oplossingsrichtingen, waarbij openheid en heldere communicatie belangrijk is voor het creëren van draagvlak, zowel politiek als naar onze inwoners. We zoeken naar opvang en huisvesting van de genoemde aandachtsgroepen, die ook voor de langere termijn bruikbaar en duurzaam inpasbaar zijn.

De inspanningsverplichting vanuit de spreidingswet is een bevoegdheid van het College, maar gezien de impact op de gemeenschap zien we dit als een gezamenlijke inspanning, waarbij we niet kiezen voor crisishulpverlening maar voor een duurzame opvanglocatie.

Taakstelling

Ontwikkelingen

Hoewel de vluchtelingenstroom zich voor de komende jaren moeilijk laat voorspellen, verwachten we voor de komende jaren een grote opgave voor gemeenten. De huidige opvanglocaties zijn niet toereikend, op korte termijn wordt er geen oplossing verwacht voor de krapte op de woningmarkt en vanwege allerlei mondiale ontwikkelingen is de verwachting dat ook de komende jaren vluchtelingen zich in Nederland zullen melden.

Gemeente Boekel is een kleine krachtige gemeente, die de maatschappelijke vraagstukken niet uit de weg gaat, maar de wil heeft om ze samen op te lossen. Het is daarom belangrijk dat we ook onze verantwoordelijkheid nemen in de opvang van vluchtelingen en vergunninghouders.

Ontwerpbesluit gemeenteraad

Middels dit raadsvoorstel informeren we u over de opgaven, de stand van zaken en vragen wij u:

1. Kennis te nemen van de migratieopgaven;
2. Kennis te nemen van het regioplan en de verplichtingen die hieruit voortvloeien;

En in te stemmen met:

3. Het continueren van de opvang van Oekraïense vluchtelingen en in ieder geval tot 4 maart 2026 te blijven voorzien in gemeentelijke opvang van gevluchte Oekraïners.
4. Het met creatieve oplossingen blijven inzetten op volledige realisatie van de gemeentelijke taakstelling voor huisvesting van vergunninghouders.
5. Het onderzoeken van de mogelijkheden voor opvang van asielzoekers binnen gemeente Boekel en verkennen op welke wijze we als gemeente minimaal onze taakstelling van 71 asielzoekers kunnen realiseren.
6. Het onderschrijven van de beschreven uitgangspunten bij realisatie van een opvanglocatie.

Uitgangspunten voor opvang/huisvesting asiel

In 2023 heeft het bestuur van de Veiligheidsregio Brabant Noord een aantal bestuurlijke uitgangspunten geformuleerd die gebruikt worden bij de uitvoering van de opgaven.

Deze uitgangspunten maakten het maken van afspraken tussen gemeenten binnen de regio over het uitruilen van doelgroepen mogelijk.

Bestuurlijke uitgangspunten uit Regioplan 2023, gericht op de opgaven, verdeling en huisvesting/locaties blijven ook in het Regioplan 2024 overeind.

In hoofdlijn:

- ❖ Het is een collectieve opgave
- ❖ Met daadkracht korte termijn opgave realiseren
- ❖ De lange termijn strategie in het vizier houden
- ❖ Gemeenten zijn individueel aanspreekbaar op de realisatie
- ❖ Gemeenten trekken (sub)regionaal op om de opvangcapaciteit te leveren
- ❖ We ruilen indien gewenst onderlinge opgaven uit
- ❖ We benutten hiervoor de PRT (Provinciale Regietafel) en RRT (Regionale Regietafel) en spreken elkaar zo nodig aan
- ❖ Gemeenten betrekken de gemeenteraad actief
- ❖ In de regio stemmen we de gezamenlijke communicatieve lijn af
- ❖ De druk op bestaande woningvoorraad wordt niet onevenredig belast
- ❖ Actie - zoeken naar (tijdelijke) uitbreiding van de woningvoorraad
- ❖ De lokale opgave betrekken bij het bepalen van de benodigde capaciteit
- ❖ Oplossingen zijn niet enkel binnenstedelijk, ook kernrandzones worden verkend
- ❖ We zijn creatief in het vinden van vormen van opvang en huisvesting
- ❖ We wisselen kennis en ervaring uit waardoor we leren en realiseren.

Regionaal aandachtspunt – spreidingswet

Tot nu toe werd de opvang van asielzoekers regionaal en provinciaal over het gebied verdeeld. Doordat een aantal gemeenten extra veel asielzoekers opvingen, hoefden andere gemeenten geen invulling te geven aan de opvang van asielzoekers. De spreidingswet verplicht alle gemeenten op basis van hun inwonersaantal en welvarendheid om asielzoekers op te vangen. Deze staan onder beheer van het COA, tenzij aanvullende of afwijkende afspraken worden gemaakt.

Gezien de verhoogde taakstelling op asiel voor alle gemeenten in onze regio en de daarmee gepaard gaande opgave voor alle gemeenten in onze regio, is er bestuurlijk uitgesproken niet langer mogelijkheden te zien voor uitruil tussen taakstelling Asiel en taakstelling Oekraïeners.

Naast de bestuurlijke uitgangspunten uit het Regioplan 2024 formuleren wij graag aanvullende uitgangspunten die wij lokaal van belang achten:

- Geen crisisnoodopvang - wél duurzame opvang voor langere tijd
- We dragen zorg voor een humane opvang
- Significante bijdrage aan maatschappelijke opgave
- Aanwezigheid van nutsvoorzieningen of spoedige realisatie mogelijk
- Goede bereikbaarheid met openbaar vervoer
- Regie behouden, onder andere via pachtconstructie grond en geen verkoop
- 1^e lijns gezondheidszorg door COA, in verbande met de druk op reguliere 1e lijns zorg
- Passende oplossingen voor basis- en middelbaar onderwijs
- Bij voorkeur huishoudelijke taken, zoals koken, schoonmaak, was etc. door doelgroep zelf in verband met dagactiviteiten en kosten – zelfredzaamheid
- Veiligheid geborgd door COA conform nog op te stellen veiligheidsplan
- Alle directe en indirecte kosten voor rekening COA
- Aandacht voor zorgvuldige besluitvorming en juiste bestuurlijke bevoegdheden (College/Raad/burgemeester)
- Aanbestedingsprocedure, inkoop- en aanbestedingsregels dienen gevolgd te worden

Vervolg

Wanneer er ontwikkelingen zijn, zal de Raad hierover actief geïnformeerd worden en vanzelfsprekend zal daar waar het een bevoegdheid van de Raad betreft aan de Raad een voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd.

Toelichting

Feitelijke situatie

Huisvesting Oekraïense vluchtelingen - Inspanningsverplichting

Momenteel hebben we in Nederland, en dus ook in Boekel, nog steeds te maken met de langdurige opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

De Oekraïense vluchtelingen zijn gehuisvest op de volgende locaties:

Locatie	Start huisvesting	Aantal bedden
Neerbroek 20	Februari 2023	92 bedden
Kerkstraat 14 Boekel	Maart 2023	6 bedden
Daniël de Brouwerstraat 13 Boekel	Januari 2023	14 bedden
Sint Agathaplein 5, 41, 45, (61), 63	December 2022	25 bedden
Sint Josephplein 16 Venhorst	Maart 2023	7 bedden

- ❑ **Taakstelling te huisvesten per 01/01/2025 - 79 bedden.**
- ❑ **Aantal Oekraïense vluchtelingen gehuisvest – 144 bedden.**

Zoals u weet worden de woningen van de Zuidwand (Sint Agathaplein) gesloopt, dus voor de vluchtelingen uit de Oekraïne die hier gehuisvest zijn is herhuisvesting nodig.

De inwoners van Sint Agathaplein 5, 41 en 45 zijn inmiddels over gehuisd naar de Neerbroek (middels herschikking en opvullen snijverlies).

Op dit moment zijn we nog op zoek naar een woning voor een gezin van 7 personen.

Met de realisatie van een nieuwe locatie voor semi permanente sociale huurwoningen, waar 30% bestemd is voor 'huisvesting Oekraïense vluchtelingen', kunnen we een gedeeltelijke herhuisvesting realiseren van onze inwoners uit de Oekraïne die al meer dan 2 jaar gehuisvest zijn in een modulaire unit op Neerbroek 20. Het ziet ernaar uit dat onze inwoners uit de Oekraïne voor langere tijd in de gemeente zullen blijven wonen; zij verdienen een degelijke woning met hun gezin, waardoor de kans op inburgering wordt bevorderd.

De aanmeldlocaties voor Oekraïense vluchtelingen zijn gesloten. De Veiligheidsregio's hebben hun bestuurlijke betrokkenheid per 01 januari 2024 overgedragen aan gemeenten. Indien vluchtelingen zich melden, zijn we als gemeente verplicht om deze vluchtelingen te huisvesten.

Transitiekosten

De investering die gemeoid is met het gereed maken van een pand of het bouw- en woonrijp maken van grond voor ontheemde vluchtelingen uit de Oekraïne, de zogenaamde transitiekosten, is gekoppeld aan de looptijd van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (RTB) plus één jaar.

De investeringsduur van de RTB is verlengd tot 4 maart 2026; deze termijn sluit aan bij de maximale looptijd van de Tijdelijke Wet opvang ontheemden uit Oekraïne. Aanvragen voor een transitievergoeding kunnen ingediend worden bij de NOO (Nationale Opvang Organisatie).

Huisvesting statushouders en AMV'ers (minderjarigen met een status/vergunning)

De taakstelling voor de gemeente Boekel is voor 2024 vastgesteld op 23 personen - 12 vergunninghouders te huisvesten in het eerste halfjaar en 11 vergunninghouders in het tweede halfjaar 2024. De taakstelling voor 2023 bedroeg 25 vergunninghouders - 14 vergunninghouders te huisvesten in het eerste halfjaar en 11 vergunninghouders te huisvesten in het tweede halfjaar. In 2023 hebben we 35 huisvestingen gerealiseerd.

De gemeente Boekel kiest voor de reguliere doelgroep voor het zoveel als mogelijk langdurig huisvesten, zonder voortdurende wisseling van adres. De huisvesting wordt in samenspraak met Peelrand Wonen gerealiseerd.

- Taakstelling statushouders (incl. AMV'ers) 2024 - 23 personen**
- In 2023 8 personen meer gehuisvest dan de taakstelling bedroeg**
- Gerealiseerd eerste half jaar 2024 – 12 personen**
- In tweede half jaar 2024 – nog 3 vergunninghouders te huisvesten**

Ook de huisvesting van statushouders wordt steeds lastiger te realiseren, nu de woningvoorraad steeds schaarser wordt evenals de doorstroom van woningen bij Peelrand Wonen.

Wij hebben in 2022 uit nood moeten besluiten om, in samenspraak met het Ecodorp, twee mantelzorgwoningen in te zetten voor de huisvesting van statushouders in de vorm van een pilot van 2 jaar. Deze liep af in juni 2024 en in goed overleg wordt deze pilot met aangepaste afspraken voortgezet.

Locatie	Mogelijk te huisvesten	Aanwezig
Ecodorp	4	3

Onder de taakstelling statushouders valt ook de huisvesting van AMV'ers - minderjarigen met een status/vergunning zonder ouders/voogd in Nederland. De gemeente Boekel heeft ervoor gekozen om extra aandacht te hebben voor deze doelgroep, samen met het Nidos en uitvoeringsorganisatie Zorggroep Hilzijn.

De gemeente heeft 10 AMV'ers gehuisvest in een Kleinschalige Woongroep (KWG) met 24/7 begeleiding door Zorggroep Hilzijn – max. 10 jongeren binnen een woongroep:

Locatie	Mogelijk te huisvesten	Aanwezig
DBS 15	10 - 12	11

Bij het bereiken van de leeftijd van 18 jaar is het niet verstandig om de AMV'ers langer te laten verblijven binnen de kleinschalige woongroep (KWG). Zij mogen met het bereiken van de leeftijd van 18 jaar ook de procedure starten voor nareizigers (het naar Nederland halen van de familie) en de mate van begeleiding veranderd.

Het College heeft ingestemd met het inzetten van twee tijdelijke locaties voor het huisvesten van een Kleinschalige Wooneenheid (KWE) - max 4 à 5 jongeren:

Locatie	Mogelijk te huisvesten	Aanwezig
Lage Raam 3	5 - 6	6
St. Agathaplein 47	3	3
Totaal aantal AMV'ers		20

Zoals u weet worden de woningen van de Zuidwand (Sint Agathaplein) gesloopt, dus voor de AVM'ers die hier gehuisvest zijn is herhuisvesting nodig. Op dit moment zijn we nog op zoek naar een woning voor de 3 samenwonende AMV'ers.

Elk jaar wordt de taakstelling statushouders (vergunninghouders) voor de gemeente weer opnieuw bepaald door het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

De provincie houdt toezicht op de taakuitvoering door lokale overheden.

Opgang asielzoekers

Vanuit het Ministerie wordt een dringend beroep op alle gemeenten gedaan om, mede vanuit onderlinge solidariteit tussen gemeenten, mee te werken aan verschillende oplossingen voor de opvang van vluchtelingen die in AZC's verblijven.

Gemeenten in Noordoost Brabant en de subregio NO Noord (Oss, Meierijstad, Maashorst, Boekel) hebben in 2022 afspraken gemaakt om samen de uitdagingen ten aanzien van Oekraïne-opvang en asielopvang aan te gaan. Daarbij lag de regie bij de Veiligheidsregio; de afspraken zijn vastgelegd middels een Regioplan.

In Q1 en Q2 2023 zijn er in de regio afspraken gemaakt over de verdeling van de opvang van de asielzoekers/vluchtelingen. De gemeente Boekel heeft binnen de subregio NO Noord (Oss, Meierijstad, Maashorst, Bernheze, Boekel) afgesproken om 40 Oekraïense vluchtelingen extra op te vangen. Op basis van de aantallen genoemd in het regioplan is er binnen de regio destijds toegezegd dat daarmee de taakstelling van de gemeente Boekel voor 2023 ten aanzien van de huisvesting van asielzoekers /vluchtelingen was ingevuld.

De opgave 'opvang asielopvang' voor Boekel was voor 2023 indicatief vastgesteld op:

- Opgave gemeente Boekel 2023 – 40 asielplekken.***
- Gerealiseerd op 31 december 2023 – 40 asielplekken op basis van de indicatieve vaststelling Provinciale opgave.***

Spreidingswet

Op 31 januari 2024 is de Wet gemeentelijke taak asielopvangvoorzieningen in werking getreden; de zogenaamde 'spreidingswet'. Deze wet geeft gemeenten een expliciete wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen mogelijk te maken. Via de provinciale opgave wordt middels het regioplan de indicatieve verdeling per gemeente bepaald. Deze indicatieve verdeling komt tot stand middels een verdeelsleutel die is opgenomen in het 'Besluit gemeentelijke taak asielopvangvoorzieningen'. Naast het aantal inwoners wordt er ook gekeken naar de sociaaleconomische statuscores van een gemeente (financiële welvaart, opleidingsniveau, arbeidsverleden van huishoudens). Middels de provinciale regietafels dient er een passende invulling van de provinciale opgave te worden gevonden.

Wettelijk gezien is er nog steeds een mogelijkheid voor uitruil echter vanwege de verhoogde (nog niet gerealiseerde) taakstellingen van vrijwel alle gemeenten in onze regio, is er geen draagvlak meer voor uitruil.

De Provincie stuurt op realisatie van de taakstelling per 01 juli 2025 'opvang asielzoekers op basis van de spreidingswet' en verwacht van haar gemeenten dat zij vóór 01 november 2024 aangeven hoe zij deze taakstelling denken te realiseren. Op basis van deze gesprekken zal de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid een uitspraak doen vóór 31 december 2024 middels een verdeelbesluit.

Voor 2024-2025 hebben we een verhoogde taakstelling:

- ❑ ***Opgave gemeente Boekel vanaf 01 juli 2025 – 71 asielplekken (waarvan 6 AMV'ers zonder status)***

Kanttekeningen

nvt

Financiën

Bekostiging huisvesting

Realisatie locatie opvang Oekraïeners

Het streven is om de kosten voor opvang en huisvesting van ontheemden uit Oekraïne volledig te compenseren uit de vergoedingen die de gemeente krijgt vanuit het Rijk. De gemeente krijgt een vast bedrag per gerealiseerde opvangplek per dag.

De gemeente ontvangt € 61 per dag per gerealiseerde opvangplek.

Realisatie locatie opvang Asiel

De bouw van een locatie voor de opvang van asielzoekers is voor rekening van het Rijk/COA.

Met betrekking tot de ondergrond kan er sprake zijn van verschillende constructies, variëren van pacht, huur tot koop.

Bekostiging aandachtsgroepen

- Oekraïeners - Leefgeld 2024 (indien geen baan) – kleedgeld € 62,66 / eetgeld € 242,48 per maand te betalen door gemeente
- Statushouders – bijstandsuitkering en eenmalig inrichtingskrediet te betalen door gemeente
- AMV'ers - bekostiging Nidos
- Asielopvang – bekostiging COA

Alternatieven

nvt

Communicatie/publicatie

Wanneer er ontwikkelingen zijn, zal de Raad hierover actief geïnformeerd worden en vanzelfsprekend zal daar waar het een bevoegdheid van de Raad betreft aan de Raad een voorstel ter besluitvorming worden voorgelegd.

Uitvoering/Vervolg

Op 29 augustus 2024 is er een eerste verkennend bestuurlijk overleg geweest met het COA waarbij de mogelijke opties voor huisvesting van asielzoekers zijn besproken, passend binnen het hierboven geschetste kader. Het COA ziet kleinschalige opvang (KSO) dependance en tijdelijke gemeentelijke opvang (TGO) als meest passend voor Boekel. Op korte termijn zal er een vervolgspraak worden ingepland door het COA om deze opties verder in detail te bespreken.

In de vervolgesprekken met het COA zullen de door uw Raad vastgestelde uitgangspunten aan het COA worden meegegeven en zal het COA de uitgangspunten formuleren waar een opvanglocatie voor migranten minimaal aan moet voldoen, zowel qua ligging, omvang als inrichting. Wanneer er zicht is op een concrete opvanglocatie zal de Raad hierover worden geïnformeerd en eventueel in besluitvorming worden meegenomen. Het COA zoekt zelfstandig ook naar mogelijke locaties die geschikt zijn als opvanglocatie.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Boekel

De secretaris

De burgemeester

J.G. Marcic

C.J.M. van den Elsen

Bijlage(n)

- Regioplan